

Výstřižková služba
Pražské informační služby
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Mladá fronta, Brno

- 5. VII. 1963

*Speranský: Krása
nevidaná*
Ostava

KULTURA

Krása nevidaná

aneb O velikém sněmování loutkářů

Závěrečný červený týden patřil v Brně mj. velikému loutkářskému sněmování. Sjelo se sem na dvě stě českých a slovenských profesionálních loutkářů a několik desítek zahraničních hostů. Týdenní loutkářský maratón přinesl sedm českých a slovenských inscenací, tři polské pohostinské hříčky a jedno odpoledna televizních loutkových filmů. Ke každému představení patřil příslušný referát a diskuse. Na závěr festivalu proběhla za stoupajícího zájmu i ányv příslušná konference.

Naposled se naši loutkáři sešli před čtyřmi roky v Liberci. Změnilo se něco v našich profesionálních loutkových divadlech od té doby?

Bezpochyby stoupl průměr většíny profesionálních loutkových divadel. Loutkářská katedra DAMU vysílá spolehlivě rok co rok nové vyskošené síly, které jsou obohaceny souborů. Mnohá divadla však (a to i některá platící za přední, např. OLD) se až příliš často spokojují průměrem. Vůbec je na této frontě zatím málo výbojů a hledání. Na samotné brněnské přehlídce zazářilo vskutku jen jediné představení. A tím byla inscenace ostravského Krajského loutkového divadla, Speranského „Krása nevidaná“ v režii J. Jaroše, s výpravou V. Kábrta a hudbou J. Hanouska. To je totiž skutečně vysoká norma, to je i jediné možná, protože ukázková, praktická odpověď všem diskusím o specifickosti a loutkovosti atd. Na ostravském představení se totiž nepředvádí klasická ruská pohádka, ale jde od začátku do konce o koncepci života a světa, o uchvacení krásou, o pravdu dnešního života. Dětem i dospělým divákům jde co chvíli mráz po zádech, jindy jim loutky svou životní plností a přesvědčivostí doslova vhánějí do očí slzy, aby zase po chvíli způsobily osvobozené vinobití šťastného úsměvu. „Krása nevidaná“ Ostravských je prostě jevištní báseň, svobytná umělecká skutečnost, životní podobnosti s bohatou škálou barev a postav.!

Náznaky současného myšlenkového, uměleckého i psychologického pohybu se objevily ještě v několika dalších představeních, zejména v loutkové téorii Libereckých „Poklad baby Mracence“ (na volné libreto L. Dvorského), kde úspěchem používají několik druhů loutek k veselí hře na hru a tím k žánrovému obchacení ztvrdlých loutkářských forem. Podobně silní byli i nitranští loutkáři, kteří zachraňovali schematický text vědecko-naučné hry Jána Kákoše „Čarovná okuliare“ všemi prostředky luminiscenčního divadla. Jinak však přehlídka mnoho nového — kromě vyššího nebo standardního průměru — nepřinesla.

Byly tedy přínosné diskuse, které se konaly ve stejném sále — v Kulturním středisku B. Václavka — jako dnes již legendární diskuse při lednové přehlídce mládežnických divadel? Jenom zčásti. Ukazuje se, že ještě nějaký čas potrvá, než se náš loutkářský stav

vymaní ze svých krunýřů, z měření a poměřování jen uvnitř své oblasti — i dokonce z teoretických nejasností a bezradnosti. Přes všechny chlácholivé řeči, které i tady chvílemi nabývaly vrchu a síly, je nutné přiznat: dramaturgie ani inscenační práce našich loutkových divadel se nezlepší, budeme-li se na ně dívat jenom zvnějšku (ochotně divadel, neotevřeme-li jejich dveře a okna naprosto veškerému současnému proudění divadelníma a vůbec uměleckému — a hlavně myšlenkovému, které probíhá naší společností. — Teprve několik provokujících příspěvků vyvolalo závažnou diskusi, která potvrdila, že přece jenom je tu řada zkušených i mladších loutkářů, kteří jsou na nejlepší cestě překročit onen začarovaný práh specifickosti i dalších omezení [E. Kolář, Z. Bezdák, J. Jaroš, Fr. Sokol, O. Augusta, J. A. Novotný, J. Malík, ozvalo se to i v referátu J. Filipho a V. Predmerského].

Bylo by zřejmě potřebné, aby se jednotlivé loutkářské kolektivy obklopile silnými uměleckými radami z mimoloutkářských uměleckých osobností, dále aby dalšímu rozvoji čs. loutkářství věnovala zasvěcenější pozornost ne pouze „ta jeho“ specificky loutkářská kritika (spíše samoobsluha...), ale kritici mnohem širšího rozhledu — a konečně aby další cesta našeho loutkářství (a nejen jeho) byla provázena opravdu vědeckým průzkumem psychologické dětského diváka.

Dnes totiž už ani v loutkářství nejde o pouhý profesionalismus — jako tomu bylo ještě v Liberci. Ten se stal — nebo stává — alespoň u většíny souborů nutným a samozřejmým základem práce. Nyní jde o to, co které divadlo s tímto profesionalismem dokáže. Po svém, osobitě a co nejvíce ve sporech o styl, typ, žánr a koncepci. Zda naše současné loutkářství — včetně Divadélka Spejbla a Hurvínka (pro zájezd do SSSR se přehlídka neúčastnilo — bude pouze pokračovat v ustálených tradicích a konvencích, byť na vysoké, ale chladné a nudné úrovni, nebo zda je bude schopno tvořivě překonat.

Brněnská přehlídka byla příznacným zastavením na této cestě, jestliže zjišťuje loutkářské myšlenky, jestliže je znepokojila, dala jim nové impulsy, jestliže přispěla k tvrdší nespokojenosti; pak jistě přístě nebude „Krása nevidaná“ krásou tak nepřijemně osamocnou.

OLDRICH KRÝSTOFEK

Výstřižková služba
Pražské informační služby
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 8/82
Telefon 44778

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Nová Svoboda, Ostrava

za dne - 7. VII. 1963

VAVŘINY NEOFICIÁLNÍ

Krajské Divadlo loutek dále úspěšné

Ostrava žije v podvědomí ostatních obyvatel republiky jako město uhlí a železa, a také prachu i alkoholu. A někteří lidé se domnívají, že jim tu pleť zčerná, ruce srostou s lopatou, že tu málem zapomenou číst a mluvit.

Snad proto vzbudí údiv každý úspěch, jehož dosáhne ostravský umělec. Úspěchů však není málo a nejsou nijak náhodné. Po nedávném brněnském úspěchu Divadla Petra Bezruče získalo neoficiální vavřiny na festivalu loutkových divadel v Brně naše Krajské divadlo loutek. Neoficiální proto, že pořadí souborů nebylo stanoveno. Avšak je dnes jasné, že Ostrava má nejlepší divadla pro děti v republice.

Neobyčejně čisté představení, nová technika, velký citový zážitek, opravdový kumšt, vysoká profesionalita, správný názor Ostravy na loutkové divadlo — to jsou slova z oficiálního hodnocení na festivalu.

Hrála se Speranského pohádka „Krása nevidaná“, hrála se dvakrát. Jednou před dospělými a dětmi, podruhé pro zahraniční delegáty. Hrálo se v přeplněném sále, za tropického horka. Kdo jen trochu nahlédl do techniky černého divadla, nemůže se ne-

obdivovat hercům, kteří s maskami na obličejích, od hlavy k patě navlečení do černého sametu, doslova létají po schodech vzhůru a dolů, vodí loutky a mluví.

»Hráli tak dobře, jako za normálních podmínek v Ostravě«, říká režisér J. Jaroš, »snad dokonce lépe. Jsou tu větší možnosti než v Ostravě. Jeviště je prostornější, scénu je možno dokonaleji zasvětit, technické podmínky jsou v Brně lepší.«

A kumšt a elán si přivezli herci s sebou.

Při obou představeních se mnohokrát tleskalo na otevřené scéně, i dospělě obecenstvo bylo loutkovým představením zaujato, dokonce nadšeno. Loutkáři ze Sovětského svazu, z Polska, Norska, Německa — všichni byli výkonem Ostravských strženi. Snad nezůstane on při blahopřáních, na festivalu byly navázány styky se zahraničními soubory, vyměněny zkušenosti,

Ze Speranského Krásy nevidané.

(Foto: Fr. Krasl)

snad se podaří najít i nové moderní texty.

Krajské divadlo loutek v Ostravě uzavírá letos deset roků poctivé práce a hledání správné cesty k pojetí loutkového divadla, které má vychovávat nejmenší diváky. Neoficiální vavřiny na brněnské přehlídce dokazují, že jeho cesta je správná. A svým úspěchem podhaluje i jinou, jasnější tvář průmyslového centra.

JAROMÍRA KOLÁROVA

Výstřižková služba
Pražské informační služby
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 8/82
Telefon 44778

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Smena, Bratislava

- 7. VII 1963

ze dne

● Na celoštátnej prehliadke profesionálnych bábkových scén v Bratislave zvíťazilo Krajské divadlo loutek s hrou J. Speranského Krása nevidaná.

Výstřižková služba
Pražské informační služby
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Mladá fronta, Ostrava

11. X. 1962

★ V rámci I. přehlídky umělecké tvorby v Ostravě uvidí návštěvníci dnes ve čtvrtek 11. října představení souboru Divadla loutek »Krasa nevidaná« (pro dospělé), jehož začátek je stanoven na 19 hodin v Divadle loutek v Ostravě, náměstí Lidových milců.